

Javaslat a
„Kovács Gábor csikós hagyományőrző tevékenysége”
Kondoros települési értéktárba történő felvételéhez

Kovács Gábor a lovát ugratja (helyszín: Kondorosi Csárda)

Készítette:

Ribárszki Anna

..... (aláírás)

Kondoros, 2023. február 28.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Ribárszki Anna

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Ribárszki Anna

Levelezési cím: 5553 Kondoros, Iskola utca 2/6

Telefonszám: 06709312765

E-mail cím: dfkki.penzugy@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Kovács Gábor csikós hagyományőrző tevékenysége

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

Kovács Gábor híre és neve egybeforr Kondorossal és Békés vármegyével, a lovas-csikós kultúra és hagyományok ápolása, valamint azok megőrzése révén.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:²
- nem**

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

5540 Szarvas, Tanya IV.108.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési**
- tájegységi
- ágazati

amely értéktár neve: **Kondoros Települési Értéktár**

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A **csikósok** régen megbecsült tagjai voltak a magyar társadalomnak. Jellegzetes lószerszámot használnak ma is, ez az úgynevezett **patrac**, a heveder nélküli nyeregfeleség. Terelőeszközük a saját maguk készítette, díszes karikás ostor, mellyel a ménest terelik. A csikósoknak nem volt más eszközük, amivel megvédjék a méneseiket a rablóktól és a vadállatoktól, ezért megtanultak mesterien bánni az ostorral, ami nem csak fegyver lett, hanem játékaikban is szívesen használták. A csikósok legfontosabb társa a háta lovuk, melyet sok mindenre megtanítanak. Ma a csikósbemutató ügyességi gyakorlatai között ló-fektetés, ló-ültetés és kendőlopás is szerepel. *Egy történet szerint réges-régen egy német úr fogadást kötött egy alföldi csikóssal, hogy az ő kutyája okosabb a lónál. A német úr azt állította, hogy a kutya azért okosabb, mert urasításra leül, lefekszik – erre a csikós bebizonyította neki, hogy az ő lóva is képes ugyanerre.* A ló hasaltatása és ültetése az állat fegyelmezettségét és gazdájába vetett bizalmát fejezte ki társai felé. A ló hátára való felállással pedig a látóterületüket növelték meg. Azóta ezek a mutatványok a csikósok körében hagyományá váltak.

A **patrac** magyar csikósnyereg. Eredetileg a 19. század végén, a 20. század elején találták ki a magyar szabadságharc utáni nyereghasználati tilalom ellenében, az alföldi csikósok. Gyakorlatilag egy ívelt háromszögformára vágott kikészített bőrdarab, aminek az átfogója két végére rakták a kengyelziját, és abba a kengyelt. Mikor a csikósok rájöttek az igazán zseniális hasznára, nevezetesen arra, hogy éjszakai üldözésnél, amikor bukik a ló, nem szorulnak a ló alá, illetve a nyereg hiánya miatt sokkal közvetlenebb a kapcsolatuk a lóval, rendkívüli gyorsasággal terjedt el mindenféle rendű és rangú lóval dolgozó ember közt. Az eredeti patracon heveder nincsen, a ló hátára ugorva, szállván teszik maguk, és a ló közé. Belső-Ázsiába magyar közvetítéssel került, ahol mind a mai napig használnak hasonló posztó- vagy nemez-alkalmatosságot a gyerekek lovaglásoktatásánál.

Csikós viselet: A csikósok öltözéke sötétkék/ fehér színű ing és bő gatyka, fekete mellény és a csikós kalap. A fejrész alakja a fejformának megfelelő ovális alakú. A karima szélessége 8–11 cm, mely követi a fejforma ovális alakját.

Kovács Gábor 1980-ban született, kondorosi lovas dinasztiaiba. A lovak szeretete és a hagyományok ápolása már gyermekként meghatározta az életét.

Fiatal korától kezdve a lovas hagyományokat képviselő rendezvényeken vett részt, így tetszett meg neki, a magyar tradíciót képviselő csikósság. Ennek köszönhető, hogy már gyermekként karikással a kezében utánozta a csikósokat.

Az élet úgy hozta, hogy mindig a lovakkal és a hagyományokkal tudott foglalkozni így képezve és tanítva önmagát. Maga tanította lovait, ülni, feküdni és ágaskodni is.

Feleségével két gyermeket nevelnek, fontosnak tartja, hogy gyermekeinek átörökítse a hagyományok ápolását és a lovak iránti szeretetét.

Kondoros éves nagyrendezvényének, a Betyár Napnak rendszeres résztvevője, a Körös-Szögi Hagyományörző Csikós Egyesülettel. A rendezvény fontos programeleme a Széchenyi István Lótenyésztési Egyesület és a Szarvasi Fűvószeneakar kíséretében a reggeli zenés ébresztő, valamint a betyár, lovas és csikósbemutató. Az egyesület egy baráti társaságból szövődött, és régi ismeretségre tekintenek vissza. A csabai Körösök Völgye Vitézi Bandériummal és még számos hagyományörző egyesülettel rendkívül jó kapcsolatot ápol, amit tükröznek találkozóik és egymás hírnevének öregbítése is

A Körös- Szögi Hagyományőrző Csikós Egyesület tevékenységi köre:

- Helyi és regionális lovas és egyéb rendezvényeken való részvétel,
- Körös-szögi Kistérségi rendezvényeken való részvétel
- Csikósbemutatók tartása, egyéb rendezvényeken meghívottként csikós bemutatók tartása
- Lovagoltatás, oktatás Lovas kocsikázás, sétakocsikázás, fogathajtás és oktatás.
- Betyár és csikós hagyományok (öltözet, lószerszámok, kellékek) bemutatása, karikás bemutatók tartása.
- Csikós hagyományok oktatása
- Egyéb reklám tevékenységek
- Céges és egyéb rendezvényeken való részvétel
- Játékos "Betyáros" vetélkedők rendezése

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Kovács Gábor Kondoroson 18 éve ápolja és őrzi a csikós hagyományokat, azóta öregbíti Kondoros és Békés vármegye hírnevét. Különböző országos és nemzetközi rendezvényeken vesz részt a Körös - Szögi Hagyományőrző Egyesülettel, melynek elnöke is. **Neve és híre egybeforr Kondorossal és Békés vármegyével, a lovas-csikós kultúra és hagyományok ápolása, valamint azok megőrzése révén.**

Gábor a kondorosi betyárcsárda állandó turisztikai látnivalója a hagyományos csikós bemutatóval.

Számos klipben, filmben, képeken szerepel a híres Kondorosi Csárda arcaként.

A Rózsa Sándor születésének 200. évfordulójára forgatott dokumentumfilmben, melynek címe „Vonatrablás”, a betyárkirály szerepében, más kondorosi lovasokkal és kiskunfélegyházi gyalogosokkal rabolták ki a vonatot, így játszva el, az első európai vonatrablást.

A több évszázados hagyományokra méltán lehetünk büszkéek, hiszen őseink színes és egyedi kultúrát hagytak maguk után.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

<https://csikosokklubja.freewb.hu/>

<https://www.blikk.hu/aktualis/igy-rabolt-vonatot-rozsa-sandor/hn71j86?fbclid=IwAR0daPJRxQs6d7I9L7qzeJF4dh6Y5mxX8aJGVKLEffO98zqUNWbahQoeJDk>

<https://www.bama.hu/hazai-kultura/2020/07/felujitottak-a-csardat-ahol-rozsa-sandor-es-arany-janos-is-megfordult>

<https://magyararno.com/lovas-hagyomanyok-csikosok/>

<https://www.youtube.com/watch?v=IS6gjlavdDE>

<https://www.youtube.com/watch?v=qMWARmSmJTI>

<https://www.youtube.com/watch?v=rVrwAumEfdQ&t=52s>

<https://www.youtube.com/watch?v=29temqeq128>

<https://www.youtube.com/watch?v=oos42kgoduA>

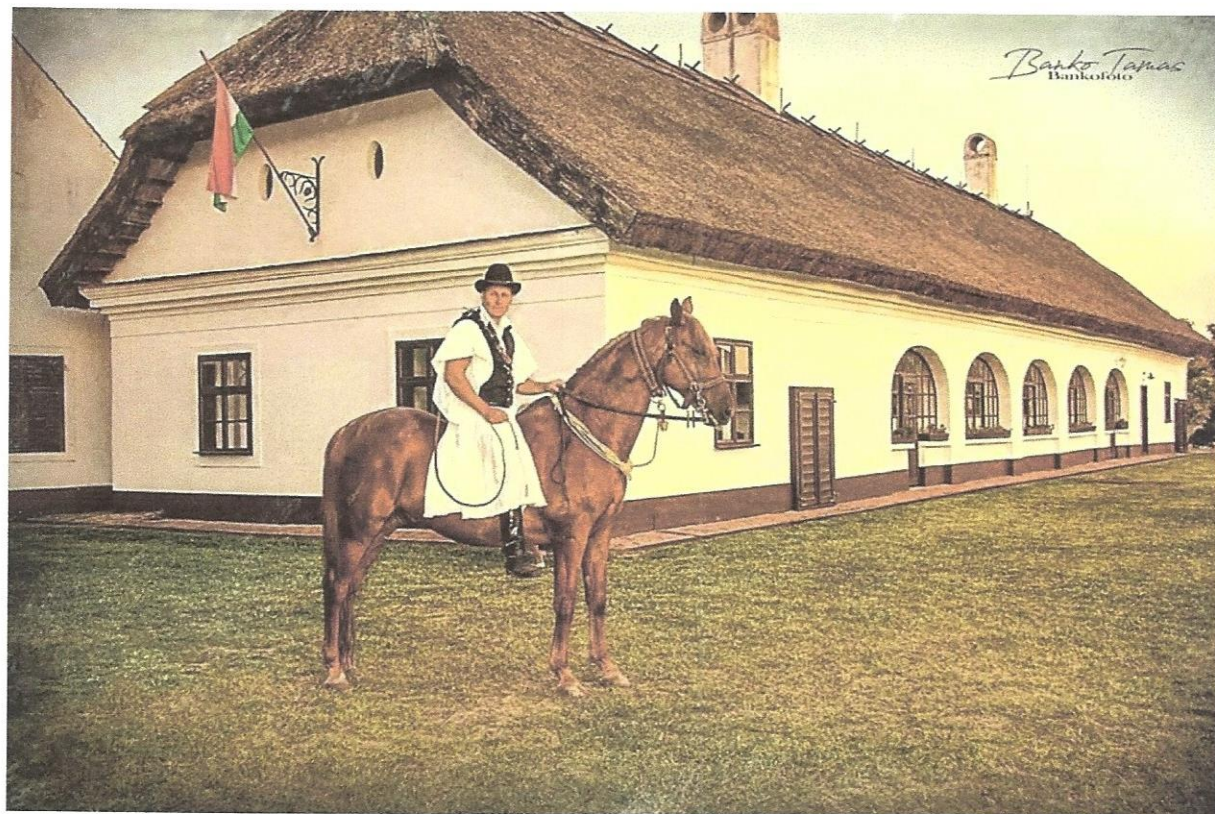
9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

- 1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja**
- 2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek**
- 3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat**
- 4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról**

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

„Vonatrablás”

Rózsa Sándor és cimborái szerepét a Kondorosi lovasok vállalták magukra

**Gábor feleségével
Betyár Nap**

Gábor kisfiával

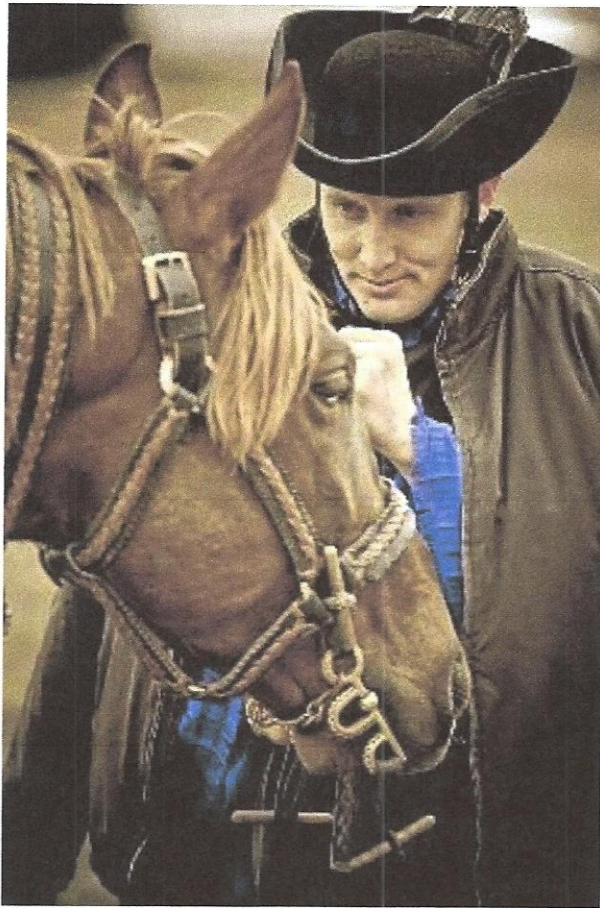

Fontosnak tartja, hogy gyermekeinek átörökítse a hagyományok ápolását és a lovak iránti szeretetét.

Körösök Völgye Vitézi Bandérium Hagyományőrző és Kulturális Egyesülettel

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

- Ribárszki Péter Kondoros Város polgármesterének támogató levele
- Szász Zoltán a Körösök völgye Vitézi Bandérium Hagyományőrző és Kulturális Egyesület elnökének támogató levele

KONDOROS VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL
5553 Kondoros, Hősök tere 4-5.

Tel.: +36-66-589-300; Fax: +36-66-589-302; web: www.kondoros.hu; polgarmester@kondoros.hu

TÁMOGATÓ LEVÉL

Alulírott, Ribárszki Péter, Kondoros Város polgármestere, támogatom Ribárszki Anna azon javaslatát, hogy a „Kovács Gábor csikós hagyományörző tevékenysége” mint kulturális örökség, felvételt nyerjen a települési értéktárba.

Támogatásomat azzal indokolom, hogy Kovács Gábor neve és híre egybeforr Kondorossal a lovas-csikós kultúra, a hagyományok ápolása, valamint azok megőrzése révén. Hagyományok emlékeztetnek gazdag múltunkra, őseink kultúrájára, melyet valamennyiünknek tiszteletben kell tartanunk, őriznünk és továbbadni azt az utókornak.

Kondoros éves nagyrendezvényének, a „Betyár Napok a Kondorosi Csárda mellett” rendszeres résztvevője, a Körös- Szögi Hagyományörző Csikós Egyesülettel. Gábor a saját maga által betanított lovával, a Kondorosi csárda állandó turisztikai látnivalója csikós bemutatójával. Csikós hagyományörző tevékenységével, nem csak Kondoros, hanem Békés vármegye hírnevét is öregbíti.

Úgy gondolom városunk kulturális értékei között kiemelkedő szerepet tölt be.

Mindezeket figyelembe véve, kérem „Kovács Gábor csikós hagyományörző tevékenysége” települési értéktárba történő felvételét!

Kondoros, 2023. február 28.

Ribárszki Péter
Kondoros Város polgármestere

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek:

TÁMOGATÓ LEVÉL

Alulírott, Szász Zoltán a Körösök Völgye Vitézi Bandérium Hagyományőrző és Kulturális Egyesület elnöke, támogatom Ribárszki Anna azon javaslatát, hogy, a „Kovács Gábor csikós hagyományőrző tevékenysége” mint kulturális örökség, felvételt nyerjen a települési értéktárba.

Támogatásomat azzal indokolom, hogy Gábor munkássága példaértékű és egyedi a maga nemében. Példaértékű, hiszen kitartásával, hosszú évek óta, nemcsak mint kitűnő lovas, hanem mint hagyományőrző, a lovas ismereteit felhasználva, Kondoros város és Békés Vármegye lovas és betyármúlttal kapcsolatos emlékeit felidézve, azt az érdeklődők számára elérhetővé teszi. Megmutatkozásai, jó híret viszik Kondorosnak, s e vidéknek. Egyedi, hiszen hasonló megmutatkozások, mint lovas, mint betyár, mint hagyományőrző tevékenységben, úgy a településen, ahogy e tájegységen igen ritka.

Mindezeket figyelembe véve, kérem „Kovács Gábor csikós hagyományőrző tevékenysége” települési értéktárba történő felvételét!

Kondoros, 2023. február.28

Szász Zoltán

Körösök Völgye Vitézi Bandérium
egyesületi elnök

3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott, Ribárszki Anna hozzájárulok, hogy az általam készített és benyújtott teljes dokumentációt, a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2023. február 28.

Ribárszki Anna

- 4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról**